

PILAR PARCERISAS

La mediació de l'art en la sida

Al inici dels anys 90 ens van sorprendre i colpir les imatges que el publicista Oliviero Toscani signava en nom de Benetton. Per primer cop, els malalts de la sida passaven de la seva habitació privada a l'espai públic. Ni que fos per promoure una marca comercial, la imatge era portadora d'un doble missatge que introduïa en el món del consum la consciència d'una malaltia que feia estralls en la societat i, especialment per aquelles dates, en el món dels creadors. La mirada espantada, marginada i d'indefensió que oferien els malalts al seu llit de mort era una temàtica pictòrica insuperable a les acaballes del segle XX, una centúria que passarà a la història pel seu progrés, però també pels seus horrors.

Recordem com en poc temps ens van deixar actors i directors de cinema com ara Rock Hudson i Derek Jarmann, estrelles del rock, com Freddy Mercury, del ballet, com Rudolf Nureyev, i de les arts visuals, com el fotògraf Robert Mapplethorpe, el pintor de grafit Keith Haring i Félix González-Torres, tots promotors de la lluita per la consciència del fenomen de la sida.

A Barcelona es presenten actualment i simultàniament nou exposicions de la mà de la Fundació ArtAids, establerta a Barcelona i que actua als Països Baixos, Tailàndia i Catalunya, guiada pel seu promotor Han Nefkens, col·leccionista holandès resident a Barcelona que, arran de ser

portador del virus, va decidir impulsar aquesta fundació que aporta recursos al programa Hivacat i que col·labora també amb la Fundació de Lluita contra la Sida, amb la col·laboració del doctor Bonaventura Clotet.

Si bé la sida ha deixat de ser notícia de primera pàgina en els països postindustrialitzats, no és menys cert que, com diu el Dr. Clotet, "no és el problema d'algú altre", quan al món hi ha 33 milions de persones que viuen amb el virus, dels quals el 67% són a l'Àfrica subsahariana i quan l'any 2007 encara es van infectar 2,7 milions de persones, moltes infans menors de 15 anys.

AVUI

La sida continua motivant la solidaritat dels artistes en els seus missatges i obres dedicades a la lluita contra la malaltia

Amb el títol de *Mirant des de fora* es presenten vuit d'aquestes exposicions, a la Fundació Suñol, a la Casa Elizalde, als jardins del Palau Robert, al Macba, La Virreina, a Arts Santa Mònica, a l'Hospital del Mar i a l'espai Ubú. Amb el títol de *More to love*, Casa Àsia acull una altra exposició que correspon al programa d'aquesta Fundació a l'Àsia, on encara 5 milions de persones estan infectades pel virus, i és especialment greu el cas de Tailàndia.

Les exposicions mostren les propostes de vint artistes orientades a la presa de consciència i posada al dia de la problemàtica de la sida. El documen-

tal autobiogràfic de L.A. Reaven explora la transformació radical de la seva aparença física a causa de la malaltia i els seus derivats d'autoestima; un altre vídeo, de Francesc Abad, transforma una casa en ruïnes en metàfora d'un cos arruïnat; mentre que Josep M. Martín compara la malaltia del cos a les que sofreixen els arbres i les flors tractant un projecte d'educació a l'entorn de la sida. Encara ens sorprèn constatar, a través dels retalls de diari col·leccionats durant un any per Ignasi Aballí i estampats sobre vermell, que la sida continua sent notícia. Un color, el vermell que, combinat amb el negre, anuncia el perill, la sang i la mort. A aquestes visions tan diferents de la sida, s'hi suma la gran fotografia del llençol enlairant-se enmig d'un paisatge, del fotògraf Biel Capllonch. El cos i la paraula en Iñaki Alvarez, l'abandonament de la investigació a l'Àfrica descolonitzada, de Pep Dardanyà, els grafit a les fulles de cactus dels infectats a Cuba que mostra Núria Güell són espais de reflexió de la sida global, que pren dimensions populars amb la taula de pissarra que Jordi Canudas ha instal·lat a La Virreina perquè els afectats de VIH puguin escriure i esborrar les experiències del seu dia a dia.

Mirant des de fora

Fundació Suñol, La Casa Elizalde, Macba, Palau Robert, Palau de la Virreina, Arts Santa Mònica, Hospital del Mar, Espai Ubú, Barcelona

More to love

Casa Àsia, Barcelona
Comissari: Miquel Bardagi
www.artaids.com

ART&CO

L'activisme de l'art en la sida

En els anys 90. La sida ha passat sens dubte a la història de l'art del segle XX. El món artístic va ser un dels més afectats quan va esclatar la malaltia. Si bé des d'inicis dels anys 80 ja es deixava sentir, no és fins al tombant dels anys 90 que pren unes dimensions gegantines. Com a reacció, neix un activisme artístic per prendre consciència de la malaltia, intentar supe-

rar la por, l'estigma i la marginació, i també separar conceptes, ja que les restes de moral victoriana imputaven al sexe la contracció de la malaltia.

A Nova York. L'any 1989, Nan Goldin, fotògrafa de la contracultura, la droga i la marginació, amb motiu del Dia Sense Art, va muntar l'exposició: *Testimonis: Contra la nostra desaparició*, a

l'Artists Space de Nova York. Poc després, el col·lectiu Act Up (AIDS Coalition to Unleash Power) i el grup Gran Fury, escindit de l'anterior, impulsà campanyes de cartells al metro i als autobusos a Nova York per activar la lluita contra la sida, paral·leles a les campanyes a favor de les minories marginals i contra el racisme. Un altre col·lectiu, Group Material, nasqué en aquests moments

per respondre a qüestions socials en general. La Biennial de Venècia del 1990 i la del Whitney a Nova York el 1991 van acollir aquestes propostes com a paradigma d'una situació mundial de l'art. El Centre d'Art Santa Mònica mostrà a l'època a Barcelona les propostes d'aquests grups activistes afegint-hi la mirada participativa de General Idea, els membres del qual moriren de sida.

Ara a l'edat global. L'art continua sent un instrument vàlid per denunciar poèticament una situació. En una economia global, la sida també ha passat a ser global i només cal veure l'exposició *More to love*, a Casa Àsia, per adonar-se de la terrible situació dels països orientals, corromputs per la necessitat de sexe oriental per part d'Occident, una altra forma de neocolonialisme.